

Brugere og forskellig anvendelse af ONP

Ellert Þór Jóhannsson & Simonetta Battista

In this article we discuss the users and various usage of *Ordbog over det norrøne prosasprog / A Dictionary of Old Norse Prose* (ONP), which is a historical dictionary covering the medieval language of Iceland and Norway. We start by giving a brief history of the project, its editorial principles and what is required of the users of the dictionary. Then we take a closer look at two projects where ONP is used as a standard: *The Medieval Nordic Text Archive (Menota)*, which is a publicly available archive of electronic editions of medieval texts and *Wörterbuch der altnordischen Pflanzennamen*, which is a specialized dictionary of plant terminology in medieval sources. In examining the use of ONP in these projects we consider some of the issues involved and the advantages and disadvantages of using ONP as a standard.

1. Indledning og baggrund

I 1939 startede der i København et ordbogsprojekt over middelaldersproget i Island og Norge. Oprindeligt var det tænkt som en samling af supplerende citat-eksempler til tidligere ordbøger, men det blev senere til en selvstændig ordbog: *Ordbog over det norrøne prosasprog / A Dictionary of Old Norse Prose* (ONP). Formålet med den nye ordbog var en mere fyldestgørende beskrivelse af prosasproget i Island og Norge i middelalderen baseret på mere moderne filologiske principper og nøjagtigere gengivelse af kildematerialet, hvilket adskilte den fra dens forgængere som Cleasby & Vigfusson (1874) og Fritzner (1886-1896). Man besluttede at begrænse ordbogen til prosatekster, idet en ordbog over det poetiske sprog, *Lexicon Poeticum*, allerede var blevet udgivet (Jónsson 1931).

I de første mange år blev der excerperet selektive eksempler, som skulle belyse betydningen for hvert opslagsord og forskellige betydningsnuancer. Ved excerperingsarbejdet blev der lagt særlig vægt på ”ældste forekomst af såvel sproglige som syntaktiske fænomener” og ”kulturhistorisk interessant ordforråd” (Widding 1964:5).

I 1989 udkom ordbogens registerbind, som er selve nøglen til materialet. Det er et register over tekstkilder og fungerer som et selvstændigt opslagsværk over håndskrifter, videnskabelige tekstudgaver og relevant bibliografi. Registerbindet blev efterfulgt af tre trykte bind med ordbogsartikler, som udkom 1995-2004, og som dækker alfabetet fra *a-em*. Efter 2004 blev udgivelsen af det trykte værk indstillet, og det blev besluttet at gøre ordbogsmaterialet tilgængeligt på nettet, i første omgang ved at scanne det materiale som endnu ikke var behandlet (cf. Jóhannsson 2019).

I 2010 blev onlineudgaven lanceret med både materialet fra de udgivne bind og ikke-udgivet materiale, som primært bestod af lemmalisten samt tilhørende citater i form af scannede sedler fra ONP's arkivsamling. Ordbogsarbejdet fortsætter, og onlineudgaven bliver løbende udvidet med nye ordbogsartikler, samtidig med at anvendelsesmulighederne udvikles (se ONP Online, onp.ku.dk).

2. ONP's principper og brugere

Ifølge ONP's redaktionelle principper skal materialet genspejle originalkilden så nøjagtigt som muligt, hvilket betyder, at citaterne er taget fra videnskabelige udgaver eller direkte fra håndskrifter, og at stavemåden ikke er normaliseret. I de fleste tilfælde refererer ONP til både tekstudgaver og de håndskrifter, udgaverne bygger på. ONP's tilgang til stoffet og redaktionelle principper er diskuteret i detaljer i fx Battista & Jóhannsson (2014) og Jóhannsson & Battista (2016).

Mange brugere af ordbøger over sprog, som kun eksisterer på skrift, bruger dem primært til at forstå specifikke tekster som en del af en videnskabelig undersøgelse i sprog, litteratur, historie osv. På grundlag af de henvendelser ONP har fået i tidens løb kan man konstatere at den typiske bruger er en akademiker, som forsker i norrønt sprog eller litteratur eller i middelalderens historie og kultur.

ONP stiller en del krav til den bruger, som benytter ordbogen som opslagsværk. Den grundlæggende forudsætning er, at brugeren kan læse og forstå sproget og er bekendt med unormaliserede tekstudgaver, dvs. videnskabelige, diplomatriske udgaver af håndskrifter eller håndskriftlæsemåder, hvis et håndskrift bliver citeret direkte. Brugeren skal også have en vis viden om grammatik og grammatisk terminologi og skal kunne orientere sig i morfologiske oplysninger. Brugeren skal kunne "oversætte" eller "konvertere" ordformer. Det betyder, at han eller hun skal kunne generere den normale stavemåde af et bestemt ord og kende dets relevante opslagsform for at kunne slå ordet op. Når brugeren for eksempel støder på en ordform som *nocqvern* i en unormaliseret tekstudgave, skal han eller hun vide, at det ikke er en standardiseret stavemåde og endvidere, at det muligvis er en bøjningsform, for at kunne slå det op i ordbogen. I dette tilfælde findes akkusativ *nocqvern* under nominativformen *nøkkurr*.

3. Brug af ONP som standard

ONP's principper har resulteret i adskillige normer og standarder som kendetegner ordbogens gengivelse af kildematerialet, og som også bliver brugt i andre projekter og publikationer, som ikke er direkte relateret til ordbogen. Her kan vi nævne forskningsnetværk, specialiserede ordbøger, videnskabelige tekstudgaver og artikler. Vi vil nu uddybe hvordan ONP kan bruges som en del af videnska-

beligt arbejde inden for nordisk sprog og litteratur og vise nogle eksempler på, hvordan de normer og standarder som ONP har udviklet er blevet brugt i forskellige sammenhænge.

3.1. ONP som standard i et internationalt netværk

ONP optræder i netværket Menota, en forkortelse for Medieval Nordic Text Archive. Menotas rolle og mål beskrives på dets hjemmeside som: ”et netværk av ledende nordiske arkiver, biblioteker og institutter som arbeider med middelaldertekster og håndskriftsfaksimiler. Målet for Menota er å bevare, formidle og publisere middelaldertekster i digital form, og å utvikle de standarder som kreves for dette”. Menota har stået i spidsen for udviklingen af xml-standarder til opmarkering af oldnordiske tekster og samlet opmærkede elektroniske tekster i et frit tilgængeligt internetarkiv (se www.menota.org).

Menota arbejder på at gøre alle elektroniske udgaver af nordiske middelaldertekster (både vest- og østnordiske) så ensartede som muligt og har udstukket nogle retningslinjer for, hvordan teksterne skal behandles for at kunne udgives i elektronisk form. Menota adresserer forskellige aspekter af behandling af tekstmateriale i en håndbog (Haugen 2019), som er tilgængelig på dets hjemmeside. Her omtales ONP’s standard i forbindelse med tre områder: ortografi, lemma og ordklasse.

3.1.1. Menotahåndbogen

I Menotahåndbogen, del 10.2 er der vejledninger vedrørende normalisering af ortografi i lemmaer. Der står følgende: ”The orthography of lemmata should adhere strictly to established dictionaries in the field. For Old Icelandic and Old Norwegian, we strongly recommend using the orthography of ONP: Dictionary of Old Norse Prose”. Her er anbefalingen at bruge ONP’s ortografi som basis for standardiseret lemmatisering i elektroniske tekstudgaver.

Menotahåndbogen diskuterer også normalisering af tekstudgaver. Her omtales tre normer, som afspejler forskellige traditioner i Island og Norge. ONP’s normaliseringsnorm bliver nævnt som den fjerde mulighed: ”[ONP’s] standard Old Norse normalisation gives students from all over the world a means by which to approach the texts with the help of dictionaries, grammars and other reference tools. In order to provide this shared and open access this dictionary normalises its headwords and Old Norse phraseology.”

Et andet sted i Menotahåndbogen, del 11.6.2 er der vejledninger om valg af lemma: ”We recommend that the lemmatisation is coordinated with the list of lemmata in ONP”, det vil sige, at man som en del af opmærkeringsprocessen af en elektronisk tekst skal markere hvert eneste ord med ordklasse og bøjnings-

form. Her anbefales det at man bruger ONP's lemmaliste, når man skal afgøre, hvilket ord en bestemt ordform hører under. Dette er fremhævet i del 11.2: "For Medieval Norwegian and Icelandic texts we suggest that the word-list produced by the Arnamagnæan Commission's Ordbog over det norrøne prosasprog at the University of Copenhagen is used to create the lemma base".¹

Menotahåndbogen henviser også til ONP som standard i forbindelse med ordklasser. Som en del af opmærkingsprocessen af en elektronisk tekst skal man ud over bøjningsform og opslagsform også identificere og markere den ordklasse opslagsordet hører under. I del 11.6.3 står der: "The word classes in ONP should be taken as normative". Her har Menota besluttet, at ONP's evaluering af ordformer og gruppering i ordklasser skal være vejledende ved udgivelse af elektroniske tekster.

3.1.2. Bemærkninger om brug af ONP som norm for tekstudgivelse

Vi har set, hvordan Menota anbefaler brug af ONP's normaliserede ortografi, opslagsord og ordklasse. Det er klart, at et netværk som Menota gerne vil facilitere standardisering af alle elektroniske udgaver af middelaldertekster. Det vil fremme videreudvikling af materialet og gøre det muligt at bruge det i forbindelse med forskellige it-løsninger. ONP's status som en nøjagtig videnskabelig leksikografisk ressource og bred dækning af ordforrådet i middelalder sproget gør det oplagt at bruge den som norm i projekter, hvor standardisering af nogle aspekter af sproget eller materialet er nødvendig.

Brugen af ONP som standard er dog ikke uproblematisk, især når det gælder valg af opslagsord og ordklasse men også som ortografisk standard. Ved brug af ONP's ortografi skal man være opmærksom på, at den afviger fra den traditionelle norrøne ortografi, som er blevet brugt i både Island og Norge i de fleste normaliserede tekstudgaver i de sidste årtier. ONP's ortografi prøver at tage hensyn til både norsk og islandsk sprogudvikling, så den undgår nogle særlandske lydændringer og forsøger at harmonisere tegnene for lange vokaler. Denne tilgang har nogle pædagogiske fordele og udgør et godt kompromis, når man skal udvikle standarder, som kan bruges ved udgaver af såvel norske som islandske tekster. ONP's ortografi har dog kun en begrænset tradition i tekstudgaver. Den er desuden løbende blevet revideret, sidst i 2003, hvilket kunne give det indtryk, at den ikke er så fastlagt som andre ortografiske standarder. Den kan dog i princippet godt bruges i tekstudgaver og det er der nogle eksempler på i Menotas arkiv, fx *Alexanders saga* efter håndskriftet AM 519 a 4to, transskriberet af Andrea de Leeuw van Weenen.

¹ ONP er finansieret af den Arnamagnæanske Kommission i København. Ordbogen er også kendt under sit oprindelige navn den Arnamagnæanske Kommissions Ordbog (AMKO).

Når det gælder brug af opslagsord og ordklasser, kan ONP være lidt vanskelig at bruge som norm. ONP er stadig under udvikling og er ikke et færdigt ordbogsværk. Det sker, at ordbogsredaktører tilføjer nye ord, flytter citater rundt eller ændrer klassifikationen af ordene som en del af redigeringsprocessen. Man skal være opmærksom på, at selv om principperne er fastlagte kan ONP løbende ændre mening og praksis. Det skal dog siges at ordbogens redaktører generelt har et meget konservativt syn på ordklassificering og forsøger at ændre så lidt på data som muligt, især når man ved, at det kan have konsekvenser for andre. Alligevel er det nogle gange nødvendigt at ændre ordenes opslagsform eller ordklasse for at få ordbogsstrukturen til at hænge bedre sammen, fx er adverbiet *sáran* 'smertefuldt, bitterligt' blevet nedlagt som selvstændigt lemma og indlejret i en adverbial afdeling under adjektivet *sárr*.

Menota har i øjeblikket ca. 40 middelaldertekster, som er opmarkeret ifølge deres vejledninger. Ikke alle disse tekster følger alle anbefalingerne, men de fleste har fulgt håndbogen vedrørende lemmatisering og normalisering af lemmaform efter ONP's normer. For nogle af teksternes vedkommende har man desuden valgt at bruge ONP's ortografi i selve udgaven på normaliseret tekstniveau. Man kan derfor sige, at brugerne af Menotahåndbogen ved opmarkering af elektroniske tekster også er en slags brugere af ONP, hvis de vælger at overholde Menotas vejledninger og derved ONP's principper.

3.2. ONP som standard i en specialiseret ordbog

Ud over Menota findes der andre projekter, som viser at ONP kan bruges på flere måder, når det gælder norm og standarder. Her vil vi se nærmere på en leksikografisk undersøgelse af planteterminologi i islandske og norske middelalderkilder: *Wörterbuch der Pflanzennamen im Altwestnordischen* af Wilhelm Heizmann, som udkom i 1993, og som giver en omfattende redegørelse for planter og relateret terminologi i norrøne kilder.

I indledningen til planteordbogen forklarer redaktøren principperne for værket og henviser til ONP vedrørende begrænsning af tidsperioden for materialet:

Der zeitliche Rahmen orientiert sich an dem des arnamagnaeianischen Wörterbuchs [AMKO]. Die Obergrenze wurde demzufolge für isl. Texte auf 1540, dem Erscheinungsjahr des ersten gedruckten Buches in Island, festgelegt. Für norw. Texte gilt als Grenze 1370, da zu diesem Zeitpunkt erhebliche Veränderungen innerhalb der norwegischen Sprache zu einer immer deutlicher ausgeprägten Trennung der beiden Sprachen führen (Heizmann 1993:XIV).

ONP bruger forskellige kriterier for kildemateriale fra henholdsvis Island og Norge. ONP's tidsperiode strækker sig fra det ældste skriftlige materiale på pergament i begge lande, som stammer fra midten af 1100-tallet, men for det norske sprogområdes vedkommende har man valgt at sætte grænsen ved 1370. Efter denne periode er de sproglige ændringer af en sådan art, at man ikke længere kan tale om et fælles sprog for Island og Norge. For Islands vedkommende strækker perioden sig indtil 1540, året for udgivelsen af den første trykte tekst. Disse kriterier har Heizmann valgt at følge ved begrænsning af materialet til sin planteordbog.

Heizmann (1993) har også valgt at bruge henvisningssystemet fra ONP i sin planteordbog. ONP har udviklet et særligt system for signaturer, dvs. unikke henvisninger, som refererer til både en bestemt videnskabelig udgave og det middelalderlige håndskrift, den er baseret på. Dette system er præsenteret i registerbindet af ONP som er udgivet i 1989 og diskuteres bl. a. i Jóhannsson & Battista (2018). Signatursystemet egner sig godt som standard, fordi det består af meget detaljerede henvisninger i forkortet format, som gør det nemmere at sammenligne ord og citater. I Heizmanns indledning står der:

Die Prosasiglen beruhen weitgehend auf denen des arnamagnaeianischen Wörterbuchs. Das Neuartige dieser Siglen besteht darin, daß sie auf die den verwendeten Ausgaben der Texte zugrundeliegenden Handschriften verweisen (Heizmann 1993:XLII).

Det betyder at henvisningerne i planteordbogen også giver oplysninger om værk og håndskrift og nemt kan sammenlignes med ONP.

nøtlufræ n. → Med	oleotré n. → Med
nøtlukál n. → Med	olifa f. <i>Ölbaum</i> (<i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>); → Poet
óðurt/óðyrt f. → Med	<i>Alex</i> 58.23 <þeir lata bera fire ser fagran vond af tre því er olíva heitir.
ófríðarkorn n. <i>Streitkorn, Korn des Unfriedens</i>	þat var ørugt fríðar tacn íþann tíma> [cum Palladis arbore <i>Alexandris</i> IV, 70]; <i>KlmA1980</i> 168.13var: <i>AM 180 a fol</i>
ólafskorn n. <i>Korn, das am Tag der Olafsmesse (29. Juli) als Almosen verteilt wird</i>	<vnder því tre er olífo heiter> [<i>afr.</i> : de-sous un oliver <i>Ogier 2012</i>] (→ olífi); <i>Stj</i> ^l
<i>BjarkExcYa</i> ^x 89.25var: <i>Steph</i> 17 ^x (→ leifskorn); <i>Bolt</i> 2.4, 2.7, 2.9, 2.11, 2.13, 2.15, 2.16; <i>FrostKr</i> ^l 142.16; <i>JKr</i> 367.11	60.1 <berandi honum í sínum munnni einn blomgadan kuist af þi tre sem oliua
oleaster lat. <i>Wilder Ölbaum</i> (<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i>)	

Figur 1: Afsnit fra planteordbogen (Heizmann 1993:45). Her ses bl.a. ordet *ólafskorn*.

I figur 1 kan man se eksempler på henvisningssystemet, som er blevet brugt i planteordbogen. Under opslagsordet *ólafskorn* findes der fx en henvisning til side 89, linje 25 i *BjarkExcYa*^x og en variant, *leifskorn*, fra en anden kilde, *Steph*

17^x. Disse forkortelser og værksignaturer er i overensstemmelse med ONP og henviser til side og linje i en udgave og også til et bestemt håndskrift. Figur 2 viser en oversigt fra ONP's registerbind hvor disse signaturer er forklaret sammen med de andre fra samme værk. Registerne er også tilgængelige på ONP Online.

Bjark	Bjarkeyjarrétr	
<i>Bjark</i>	<i>Storm 1885 [NGL 4]</i> 72 ^s -74	AM 315 g fol 2r-2v (c1250)
<i>BjarkExcX^x</i>	ed. cit., 76 ²³ -91 ¹⁶ : venstrespalterne ("Xc")	AM 123 c 4 ^{ox} 1r-8v □ (c1600)
<i>BjarkExcYa^x</i>	ed. cit., 76 ⁷⁻¹⁹ , 79 ⁴⁰⁻⁴³ , 80 ²⁹⁻⁹⁰ : højrespalterne, 91 ³⁴ -95 ²⁵ , 95 ³¹⁻⁹⁷ ("Ya")	Kr 1 ^x 312r(27)-329v(64) (c1700-1725)
<i>BjarkExcYc^x</i>	ed. cit., 76 ²⁰⁻²¹ , 76 ²³ , 80 ²⁸ , højrespalterne, 91 ¹⁷⁻³³ , 95 ²⁵⁻³⁰ ("Yc")	OsloUB 695 4 ^{ox} 125r(19)-126r(21), 130r(29), 135v(40) »124v(18)-137v(44)« (c1675-1725) (cf. var...: OsloUB 695 4 ^{ox})
var...: AM 123 b 4 ^{ox}	ed. cit., var.app. ("Xb")	AM 123 b 4 ^{ox} »2r-7v« □ (c1700)
var...: AM 123 d 4 ^{ox}	ed. cit., var.app. ("Xa")	AM 123 d 4 ^{ox} »1r-13r« □ (c1700)
var...: OsloUB 695 4 ^{ox}	ed. cit., var.app. ("Yc")	OsloUB 695 4 ^{ox} »124v(18)-137v(44)« (c1675-1725) (cf. <i>BjarkExcYa^x</i>)
var...: Steph 17 ^x	ed. cit., var.app. ("Yb")	Steph 17 ^x »12v(24)-28r(55)« (c1700-1750)
<i>BjarkAM^x</i>	<i>Keyser & Munch 1846 [NGL 1]</i> 305-315 ¹³	AM 123 a 4 ^{ox} 2r-10v □ (c1675-1700)

Figur 2: Oplysninger om værket *Bjarkeyjarrétr* fra ONP Register (1989). Her kan man se de forskellige signaturer, og hvilke håndskrifter de referer til.

Figur 2 viser registeroplysninger om værket *Bjarkeyjarrétr*, som er en norsk lovtekst læst efter Storms udgave fra 1885. I artiklen fra planteordbogen citeres håndskrifterne *Kr1^x* og *Steph 17^x*, og man kan i registret se, hvordan de bliver brugt i denne udgave. Håndskriftet *Kr1^x* udgør hovedhåndskriftet for en del af teksten (signaturen *BjarkExcYa^x*) og varianter er taget fra andre håndskrifter, bl.a. *Steph 17^x*. Ydermere kan man slå op i ONP's håndskriftsregister for at få nærmere oplysninger om de enkelte håndskrifter, fx om deres oprindelse og indhold.

I planteordbogen kan man se, hvordan ONP's principper bruges som standard i en anden sammenhæng end i Menotahåndbogen. Her er ONP brugt til at danne tidsrammen om materialet, og endvidere er ONP's henvisningssystem eller signaturer også brugt. I sådan et værk giver det god mening at bruge ONP som norm. Tidsbegrænsningen af kildematerialet har været den samme i hele ordbogens levetid og vil ikke blive ændret. Signatursystemet er også forholdsvis stabilt, selvom det er blevet revideret i tidens løb. I princippet er det til stor gavn for brugerne, når man refererer til en middelalderlig tekst, at henvisningen både er til den foreliggende tekstudgave og til håndskriftskilden eller kilderne, som er blevet lagt til grund for udgaven.

3.3. Andre som bruger ONP som standard

Et par andre vigtige videnskabelige projekter, som bruger normer fra ONP i et vist omfang, kan også nævnes her. Det gælder fx *The Skaldic Project* (www.skaldic.abdn.ac.uk), som er en videnskabelig udgave af middelalderlige skjalde-digte, og det nye *Lexicon Poeticum* (LP) (lexiconpoeticum.org), som er en digital ordbog, som dækker det poetiske sprog i samme tidsperiode som ONP. I disse projekter har man brugt en tidligere version af ONP's lemmaliste og suppleret den med de ord, som kun er overleveret i poesi. Desuden anvender man ONP's henvisningssystem, registre og håndskriftsinformationer. I øvrigt er der en del videnskabelige tekstudgaver (med glossarer) og artikler, hvor ONP's principper er omtalt og brugt, cf. fx de Leeuw van Weenen (2004).

4. Konklusion

Vi har i denne artikel diskuteret ONP's brugere og anvendelse af ordbogen. Vi har gjort rede for ONP's principper og forudsætninger for brug af ordbogen og givet eksempler på, hvordan ONP er blevet brugt som norm eller standard i andre projekter. Vores undersøgelse har vist at ONP er velegnet som standard til afgrænsning af materialet og til kildehenvisning. Når man bruger ONP som norm ved tekstudgivelse skal man være opmærksom på at ONP's lemmaliste og ordklassificering stadig er under bearbejdelse. Vores gennemgang viser endvidere, hvordan ONP har betydning for forskning og arbejde med kildemateriale fra perioden og på den måde når ud til mange flere brugere end blot dem, der henter information på ONP's website eller slår ord direkte op i ordbogen.

Litteratur

Ordbøger

- Cleasby, Richard & Gudbrand Vigfusson (1874): *An Icelandic-English Dictionary*. Oxford: Clarendon Press.
- Fritzner, Johan (1886, 1891, 1896): *Ordbog over Det gamle norske Sprog* 1-3, rev. udg. Kristiania: Den norske forlagsforening.
- Heizmann, Wilhelm. (1993). *Wörterbuch der Pflanzennamen im Altwestnordischen*. Berlin, New York: de Gruyter.
- Jónsson, Finnur (1931): *Lexicon poeticum antiquæ linguæ Septentrionalis / Ordbog over det norsk-islandske skjaldesprog*. Opr. udg. af Sveinbjörn Egilsson. 2. udg. København: Kongelige nordiske oldskriftselskab.

ONP = Helle Degnbol, Bent Chr. Jacobsen, James E. Knirk, Eva Rode, Christopher Sanders & Þorbjörg Helgadóttir (red.): *Ordbog over det norrøne prosasprog / A Dictionary of Old Norse Prose*. ONP Registre (1989). ONP 1: a-bam (1995). ONP 2: ban-da (2000). ONP 3: de-em (2004). København: Den Arnamagnæanske Kommission.

ONP Online = *Ordbog over det norrøne prosasprog Online*. <onp.ku.dk> (september 2019).

LP = *Lexicon Poeticum*. <lexiconpoeticum.org> (september 2019).

Anden litteratur

Battista, Simonetta & Ellert Þór Jóhannsson (2014): Ordbog over det norrøne prosasprog 2004-2014 – fra trykt udgave til netversion. I: *LEDA-Nyt* 57, 6-23.

Haugen, Odd Einar (Gen. ed.) (2019): *The Menota handbook: Guidelines for the electronic encoding of Medieval Nordic primary sources*. Version 3.0. Bergen: Medieval Nordic Text Archive <www.menota.org/handbook.xml>.

Jóhannsson, Ellert Þór (2019): Integrating analog citations into an online dictionary. I: C. Navarretta, M. Agirrezabal & B. Maegaard (eds.): *Proceedings of the Digital Humanities in the Nordic Countries 4th Conference*, 250-258.

Jóhannsson, Ellert Þór & Simonetta Battista (2016): Ordbog over det norrøne prosasprog Online: struktur og brug. I: Asgerd Gudiksen & Henrik Hovmark (red.): *Nordiske Studier i Leksikografi* 13: Rapport fra 13. Konference om Leksikografi i Norden, København 19.-22. maj 2015, 165-175.

Jóhannsson, Ellert Þór & Simonetta Battista (2018): Middelaldertekster som sproglig ressource. I: Ásta Svavarsdóttir & Helga Hilmisdóttir (red.): *Nordiske Studier i Leksikografi* 14: Rapport fra 14. Konference om Leksikografi i Norden, Reykjavík 19.-22. maj 2017, 152-161.

de Leeuw van Weenen, Andrea (2004): *Lemmatized Index to The Icelandic Homily Book*. Reykjavík: Stofnun Árna Magnússonar á Íslandi.

Menota: *Medieval Nordic Text Archive*. <www.menota.org> (september 2019).

Widding, Ole (1964): *Den Arnamagnæanske Kommissions Ordbog, 1939-1964: Rapport og plan*. Copenhagen: G.E.C.GADS Forlag.

Ellert Þór Jóhannsson
odbogsredaktør, ph.d.
Københavns Universitet
Njalsgade 136
DK-2300 København S
ellert@hum.ku.dk

Simonetta Battista
odbogsredaktør, ph.d.
Københavns Universitet
Njalsgade 136
DK-2300 København S
sb@hum.ku.dk